

DZIAŁAJ ALBO GIŃ!

GUSTAV METZGER – RETROSPEKTYWA

Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu

otwarcie wystawy: piątek, 27 marca 2015, godz. 19.00

wystawa czynna: 27.03–30.08.2015

Kunsthall Oslo i Stiftelsen Kunsternes Hus, Oslo

otwarcie wystawy: sobota, 7 listopada 2015

wystawa czynna: 7.11.2015–17.01.2016

Kuratorzy: Dobrila Denegri i Pontus Kyander

DZIAŁAJ ALBO GIŃ! Gustav Metzger – Retrospektywa to przegląd siedmiu dekad działalności legendarnego artysty i aktywisty Gustava Metzgera. Prace artysty odzwierciedlają jego całkowite zaangażowanie w lewicową politykę i ekologię, a także reprezentują kreatywne i destrukcyjne siły oddziaływania zindustrializowanych społeczeństw XX i XXI wieku. Jest to największa dotychczasowa prezentacja twórczości Metzgera nie tylko w Polsce, ale i na świecie.

Gustav Metzger poprzez swoje pochodzenie związany jest z Polską, chociaż przez całe swoje życie nie przynależał oficjalnie do żadnego państwa. Urodził się w 1926 roku w Norymberdze w rodzinie polsko-żydowskiej, a następnie, w roku 1939, był ewakuowany do Londynu dzięki pomocy Refugee Children's Movement (Kindertransport), podczas gdy większość jego bliskich padła ofiarą Holocaustu. Świadomość bycia pozbawionym rodziny, domu i kraju ojczystego sprawiła, że Metzger stał się artystą takim, jakiego znamy dzisiaj: zaangażowanym, radykalnym i bezkompromisowym w kwestii etyki w sztuce. Od początku będąc pod wpływem skrajnie lewicowych poglądów, jak również intelektualnych i artystycznych ruchów awangardowych początku XX wieku, stał się prekursorem i pionierem działań o charakterze uświadamiającym, skierowanych przeciwko przemocy politycznej, przeciwko destruktywnej sile kapitalistycznej chciwości, przeciwko komercjalizacji sztuki. Począwszy od lat 40. ubiegłego wieku aż do chwili obecnej tworzy prace i inicjuje artystyczne przewroty, dążąc do zwiększenia moralnej odpowiedzialności artystów, a zarazem walcząc przeciwko politycznej amnezji i utracie historycznej pamięci. Obecnie wypowia-

da się na temat dramatycznych zagrożeń związanych z wymieraniem gatunków oraz procesów zubożenia różnorodności kulturowej naszego świata.

Jak wskazuje hasło **DZIAŁAJ ALBO GIŃ!**, nadrzędnym celem twórczości artysty jest pobudzenie ludzi do działań w kwestiach dotyczących ich społecznego i politycznego otoczenia. Metzger czynił to osobiście w latach 60. poprzez swoje manifesty, akcje i demonstracje, znane jako „sztuka autodestrukcyjna” i „sztuka autokreatywna”, następnie w latach 70., poprzez nawoływanie do strajku przeciwko sztuce, a w latach 90. - poprzez wielkoformatowe prace w przestrzeni publicznej, potępiające ekologiczne klęski wieku postindustrialnego.

Prezentowana wystawa retrospektywna podejmuje wszystkie wątki twórczości Metzgera, łącząc je z „przed-artystycznym”, aktywistycznym okresem późnych lat 40., a także czasem, gdy formował się jeszcze jako artysta, działając w obszarze malarstwa, rysunku i rzeźby. Poprzez poszukiwania w różnych archiwach i prezentację oryginalnych dokumentów, rysunków, obrazów, wystawa rzuca nowe światło na tematy i metodologię, które ukształtowały twórczość Metzgera. Prezentowany jest na niej szeroki zakres dzieł artysty, obejmujący nie tylko sztukę autodestrukcyjną, która odbiła się szerokim echem także w szczytowych momentach popkultury – np. gdy legendarny lider zespołu *The Who* Pete Townshend roztrzaskał na scenie gitarę, ale także sztukę autokreatywną, stworzoną w laboratoriach naukowych przy eksperymentalnym użyciu ciekłych kryształów czy pierwszych komputerów.

Metzger był pionierem na wielu polach, ale przede wszystkim ze względu na swoje zaangażowanie w organizację DIAS – sympozjum „O destrukcji w sztuce” w 1965 roku, które to po raz pierwszy zgromadziło artystów – zwolenników ruchów radykalnych, takich jak akcjonizm wiedeński (Günter Brus, Otto Mühl, Hermann Nitsch) i Fluxus (z przedstawicielami takimi jak Wolf Vostell, Yoko Ono, Al Hansen), głoszących potrzebę krytycznej postawy wobec destrukcyjnego potencjału kapitalistycznego, przemysłowego i umaszynowanego świata. Tak samo jak we wcześniejszym okresie, Metzger pozostał równie radykalny w swojej późniejszej twórczości artystycznej, która zdobyła publiczne uznanie dopiero w połowie lat 90. W ostatnich dwóch dekadach powstały jedne z najbardziej monumentalnych instalacji artysty, takie jak „Fotografie historyczne”, „In Memoriam”,

„Eichmann i Anioł” czy „MASS MEDIA”, które otworzyły twórczość Metzgera na równie dramatyczne tematy – m.in. brutalność nazizmu, bieżące eksploatawanie w mediach ludzkich tragedii czy klęski ekologiczne.

Wszystkie aspekty twórczości Metzgera nie tylko zostaną zaprezentowane w ramach wystaw w Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu oraz w Kunstneres Hus i Kunsthall Oslo w Norwegii, ale także będą tematem dyskusji podczas seminarium / internetowego panelu „Destrukcja w sztuce / Wymieranie na świecie” w Toruniu (28–29.05.2015), w którym uczestniczyć będą znawcy twórczości artysty. Wystawie towarzyszyć będzie katalog z tekstami autorstwa Dobrili Denegri, Leanne Dmyterko, Hansa Ulricha Obrista, Pontusa Kyandera, Andrew Wilsona, jak również kilku innych artystów i kuratorów, z którymi Metzger blisko współpracował.

DZIAŁAJ ALBO GIŃ! *Gustav Metzger – Retrospektywa* jest zorganizowana przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego”, współfinansowanego przez EEA Grants 2009–2014, a także pod patronatem Ambasady Norwegii w Warszawie i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Główny organizator
Main organizer

Urząd Miasta Torunia

Finansowane z funduszy EOG, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii, oraz środków krajowych
Supported by a grant from Iceland, Liechtenstein and Norway through the EEA Grants and co-financed by the Polish funds

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Partnerzy instytucjonalni
Institutional partners

KUNSTHALL OSLO
Kunstneres Hus
NERO

Patroni
Patrons

Partner

Partner technologiczny
Technological partner

Partnerzy medialni
Media partners

Art&Business

CzasKultury

